

KVALITETSDEKLARATION

Finansräkenskaper

Ämnesområde

Finansmarknad

Statistikområde

Finansräkenskaper

Produktkod

FM0103

Referenstid

2020 kvartal

2019 år

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	6
1.2.4 Redovisningsgrupper	6
1.2.5 Referenstider	6
2 Tillförlitlighet	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	8
2.2.1 Urval	9
2.2.2 Ramtäckning	9
2.2.3 Mätning	10
2.2.4 Bortfall	10
2.2.5 Bearbetning	11
2.2.6 Modellantaganden	12
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	12
3 Aktualitet och punktlighet	13
3.1 Framställningstid	13
3.2 Frekvens	13
3.3 Punktlighet	13
4 Tillgänglighet och tydlighet	13
4.1 Tillgång till statistiken	13
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	13
4.3 Presentation	13
4.4 Dokumentation	13
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	14
5.1 Jämförbarhet över tid	14
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	14
5.3 Sam användbarhet i övrigt	15
5.4 Numerisk överensstämmelse	15
Allmänna uppgifter	16
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	16
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	16
C Bevarande och gallring	16
D Uppgiftsskyldighet	16
E EU-reglering och internationell rapportering	16
F Historik	17
G Kontaktuppgifter	17

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Finansräkenskaperna är en del av nationalräkenskapssystemet och behandlar de finansiella aktiviteterna i samhällsekonomin. Syftet med finansräkenskaperna är att ge information om olika samhällssektorer finansiella sparande och finansiella förmögenhet fördelat på olika finansiella instrument. Finansräkenskaperna visar var i samhällsekonomin finansiella överskott och underskott uppstår, hur överskotten placeras och hur underskotten finansieras.

Regelverket är strikt reglerat och är harmoniserat för hela EU. Rapporteringen till EU tillgodoser de krav som unionens ekonomiska, sociala och regionala politik ställer. Finansräkenskaperna används också som underlag i framställningen av den offentliga förvaltningens finansiella sparande och bruttoskuld enligt reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Alla medlemsländer inom EU följer ett harmoniserat regelverk [ENS 2010](#) (eng. [ESA 2010](#)), vilket är utarbetat för att övervaka medlemsstaternas ekonomier. Detta förutsätter att det finns jämförbara, aktuella och tillförlitliga uppgifter om varje medlemsstat eller regions ekonomiska struktur och utveckling. I ENS finns fastställda metoder för gemensamma standarder, definitioner, klassificeringar och redovisningsregler för att på jämförbar grund tillgodose unionens behov. Finansräkenskaperna visar de finansiella flödena inom varje medlemsland samt över landsgränsen. Tillsammans med produkt- och sektorräkenskaperna utgör de Nationalräkenskapssystemet.

Unionsmedborgarna behöver räkenskaper som underlag för att kunna analysera den ekonomiska situationen i en medlemsstat eller en region. För jämförbarhetens skull bör sådana räkenskaper utarbetas enligt gemensamma och entydiga principer. Den information som tillhandahålls bör vara så exakt och fullständig som möjligt, och lämnas i god tid för att säkerställa största möjliga transparens för samtliga sektorer. Finansräkenskaperna utgör underlag till en delmängd av den offentliga förvaltningens sparande och bruttoskuld enligt EU:s konvergenskriterier. Underlaget används av EU-kommissionen för bl.a. budgetberäkningarna.

Granskningen och rapporteringen av den offentliga förvaltningen är något mer omfattande än för de övriga sektorerna, där övergången från nationell till internationell definition av sparande och skuld säkerställs ner till respektive myndighets ekonomiska redovisning. Enligt reglerna ska inte ett land i EU kunna påverka sitt budgetunderskott eller sin skuld genom att ändra det nationella regelverket. Varje transaktion eller förändring av inkomst, utgift, tillgång eller skuld ska vara möjlig att granska. Detta för att säkerställa att regelverket har följts och därmed att korrekt påverkan på finansiellt sparande

och bruttoskuld har erhållits. Uppgifterna i varje medlemsland granskas enligt samma regelverk och med utgångspunkt i att händelser ska registreras på samma sätt i respektive lands räkenskap. På så sätt blir också utfallen jämförbara mellan länderna.

Finansräkenskaperna tillgodoser (utöver EU) även andra intressenters behov såsom Riksbanken, Finansdepartementet och Finansinspektionen. Till exempel kan finansräkenskaperna visa på uppkomsten av extremt stark tillväxt, så kallade bubblor i ekonomin. Eftersom alla finansiella tillgångar och skulder har motparter, så är en bubbla alltid fullt representerad i ekonomin som helhet. Att kunna spåra och analysera hur en onormalt stark tillväxt i en delsektor är kopplad till den övriga ekonomin, kan vara värdefullt för att förstå vilka effekter som kan uppstå när en bubbla spricker.

1.2 Statistikens innehåll

Finansräkenskaperna beskriver hur olika samhällssektorer finansiella sparande och finansiella förmögenhet är fördelade på olika finansiella instrument.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulation är Sveriges ekonomi definierad som enheter med ekonomisk hemvist inom landets ekonomiska territorium, samt över Sveriges gränser. De olika enheterna grupperas sedan i olika institutionella samhällssektorer efter likartat ekonomisk beteende. Ambitionen är att nå fullständig täckning vad gäller alla ekonomiska aktiviteter i Sverige samt mellan Sverige och andra länder. Målpopulationen stämmer väl överens med de intressepopulationer som kan härledas ur statistikens ändamål och användarnas informationsbehov.

Observationsobjekten skiljer sig i ibland från målobjekten. Detta är fallet i de modeller för vilka det inte går att samla in data, alternativt där det inte bedömts tillräckligt angeläget att samla in data från målobjekten. I dessa fall används istället information från motsektorer, dvs uppgifter från de sektorer som håller tillgången respektive skulden, eller andra modellskattningar. Offentlig förvaltning och finansiella bolag är motsektorer som är under tillsyn av Finansinspektionen och fångar målpopulationen väl.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna är *finansiellt sparande* och *transaktioner* i olika typer av finansiella instrument under respektive kvartal, samt *finansiell nettoförmögenhet* och *finansiella tillgångar och skulder* vid utgången av kvartalet, fördelade över samhällssektorer enligt EUs regelverk.

Målvariablerna stämmer väl överens med de intressevariabler som kan härledas ur statistikens ändamål och användarnas informationsbehov. *Finansiellt sparande* definieras i finansräkenskaperna som summan av transaktioner för finansiella tillgångar minus summan av transaktioner för skulder. Finansiellt sparande kan också uttryckas som nettoupplåning (negativt sparande) respektive nettoutlåning (positivt sparande). Summan av finansiellt sparande över alla sektorer, inkluderat utlandet, är lika med noll.

Transaktioner definieras som förändringar i tillgångar och skulder, rensat från andra flöden bestående av värdeförändringar och eventuella andra volymförändringar.

Det finns tre olika typer av transaktioner.

1. Köp och försäljning av överlåtbara finansiella instrument, t.ex. aktier och obligationer som ska mätas till marknadspris, d.v.s. priset vid förvärv respektive avyttring.
2. Den förändring som sker i fordringar och skulder till följd av uttag och insättningar (bankinlåning), upptagande och amortering av lån etc. Transaktioner av denna typ mäts som nettoförändringar till nominella belopp. Även upplupen ränta räknas som transaktion.
3. Den tredje transaktionstypen uppstår vid skillnad i tid mellan betalning och prestation, leverans av vara eller annan periodiserad fordran eller skuld. Ett exempel på en sådan transaktion är handelskrediter och skattefordringar eller skulder.

Transaktionsvärdet är värdet i nationell valuta vid det tillfälle de finansiella tillgångarna (skulderna) förvärvas (överläts). Detta innebär också att beräkningarna sker på upplupen basis. Ibland saknas uppgifter om transaktioner i det statistiska underlaget. I sådana fall skapas transaktioner som differensen mellan utgående och ingående balans. För finansiella instrument där värdeförändring kan förekomma justeras transaktionen med till exempel indexförändring.

Ställningsvärdet definieras som innehavet av utestående tillgångar eller skulder per den sista i kvartalet eller året. Dessa ska värderas till löpande marknadspris vid den tidpunkt balansräkningen avser. Skillnaden mellan ställningsvärdet vid innevarande kvartals slut och föregående kvartals slut består av transaktioner, värdeförändringar och eventuella andra volymförändringar.

Finansiell nettoförmögenhet definieras som summan av utestående finansiella tillgångar minus summan av utestående skulder.

För varje finansiellt instrument finns också en motsektorfördelning, d.v.s. uppgifter om vem som håller skulden respektive tillgången. Summering av samtliga tillgångar och skulder redovisas per sektor och finansiellt instrument. Reala tillgångar, såsom exempelvis hus och mark, ingår inte i finansräkenskaperna.

Målvariablernas definitioner följer [ENS 2010](#).

Alla kända intressevariabler täcks av målvariablerna. Eftersom den finansiella marknaden utvecklas kontinuerligt är ambitionen också att täcka in nya finansiella instrument i befintliga målvariabler.

Observationsvariablerna skiljer sig ibland mycket från målvariablerna. Till exempel beräknas utvecklingen av hushållens innehav i utländska aktier med hjälp av (en) modell som tar hänsyn till valutautvecklingen och utvecklingen på världens börser.

Finansräkenskaperna omfattas av finansiella instrument i enlighet med det EU-harmoniserade regelverket [ENS 2010](#). En förteckning över instrumenten återfinns i *Bilaga 1*.

Publiceringen av de finansiella instrumenten i statistikdatabasen skiljer sig något från [ENS 2010](#) i namnsättning, men koderna är desamma med undantag för fonder. Fonderna publiceras i Statistikdatabasen på en mer detaljerad nivå med uppdelning i korta- och långa räntefonder, aktiefonder, andra fonder samt ofördelade fonder. Utlandsregistrerade fonder kan inte delas upp på denna finare nivå och har därför placerats i ofördelade fonder.

1.2.3 Statistiska mått

Redovisningen baseras på summerade marknadsvärderade transaktioner och ställningsvärden i miljoner kronor.

1.2.4 Redovisningsgrupper

De statistiska målstorheterna redovisas per institutionell sektor och motsektor, samt per finansiellt instrument uppdelat på transaktioner och ställningsvärden.

Institutionella sektorer klassificeras inom Nationalräkenskapssystemet utifrån *Standard för institutionell sektorindelning, INSEKT 2014* (tillgänglig via www.scb.se som [MIS 2014:1](#).) Denna indelning bygger på kapitel 2 i [ENS 2010](#) och Sveriges ekonomi delas upp i institutionella sektorer och undersektorer enligt den (Se *Bilaga 2* för en förteckning över dessa).

Vid produktionen av finansräkenskaperna bryts dessa sektorer ned ytterligare till ca 50 undersektorer och delsektorer, delvis anpassade till den primärstatistik som finns. Sektorerna S125-S127 redovisas tillsammans då underlaget för dessa sektorer inte är av tillräckligt god kvalitet för att kunna redovisas separat.

Finansiella instrument klassificeras på basis av kapitel 5 i [ENS 2010](#).

1.2.5 Referenstider

Ställningsvärden avser stockvärden vid utgången av kvartalet eller året. Transaktioner mäter den ekonomiska aktiviteten under ett kvartal eller år.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Uppgifterna i de kvartalsvisa finansräkenskaperna är preliminära och kan komma att revideras, ofta i samband med att mer fullständiga årsuppgifter blir tillgängliga. Eftersom finansräkenskaperna baseras på ett flertalet olika primärstatistikkällor, vanligen producerade för att tillgodose andra behov än finansräkenskapernas, så är kvaliteten till stor del beroende på hur väl de olika statistikkällorna uppfyller finansräkenskapernas behov. För varje enskilt finansiellt instrument väljs den källa som anses vara mest tillförlitlig. Vissa underliggande datakällor revideras och uppdateras ofta, då det kontinuerligt strävas efter att främja tillförlitligheten och ett mer korrekt resultat

Något samlat statistiskt mått på tillförlitligheten med traditionellt statistiska mått mätt är svårt att åstadkomma då uppgifterna är av skiftande karaktär och innehåll över tid. Därmed publiceras ingen skattning av osäkerhetsmått inom ramen för finansräkenskaperna.

Ett sätt att mäta tillförlitligheten i materialet kan dock vara att jämföra utfallet för finansiellt sparande för olika sektorer beräknat som inkomster minus utgifter (s.k. reala nationalräkenskaper) med utfallet för finansiellt sparande beräknat i finansräkenskaperna (FiR). Tillförlitligheten i finansräkenskaperna, enligt detta sätt att mäta, skiljer sig mycket åt mellan olika sektorer.

Då varje skuld (tillgång) alltid motsvarar en tillgång (skuld)¹, så förekommer varje uppgift två gånger, en gång från emittentsidan och en gång från ägarsidan. Det skapar en situation där man behöver välja vilken uppgift man anser vara mest tillförlitlig. De som anses mer tillförlitliga väljs före de mindre tillförlitliga uppgifter som baseras på totalundersökningar föredras oftast framför uppgifter som baseras på urvalsundersökningar.

Två betydande sektorer i finansräkenskaperna är *Finansiella bolag* under finansinspektionens tillsyn och *Offentligt förvaltning* (som också utgör en del i den internationella rapporteringen för offentliga förvaltningens sparande och bruttoskuld enligt EU:s konvergenskriterier). För båda dessa sektorer finns tillgång till högst tillförlitlig primärstatistik. För offentlig förvaltning och finansiella bolag under tillsyn av Finansinspektionen kan ambitionen om fullständig täckning i allt väsentligt uppnås. Intressepopulationen är således densamma som målpopulationen. Inom andra sektorer är tillgängligheten av primärstatistik begränsad, vilket begränsar täckningsgraden. Förmögenhetsinformation från hushåll, finansiella bolag utom tillsyn och pensionsstiftelser är exempel på sektorer med mer begränsad information och utgörs i större utsträckning av motsektorinformation.

För att få driva ett företag som erbjuder finansiella tjänster i Sverige krävs i de flesta fall tillstånd från Finansinspektionen. Det gäller banker, betaltjänstföretag, företag som verkar inom börs och clearing, fondbolag, försäkringsbolag, försäkringsförmedlare, hypoteksinstitut, konsumentkreditinstitut, kreditmarknadsföretag, utgivare av elektroniska pengar och värdepappersbolag. Alla finansiella bolag som står under finansinspektionens tillsyn har minst kvartalsvis rapporteringsskyldighet, men några få bolag rapporterar endast årsvis. Dessa bolag tillför i stor utsträckning relevant statistisk information av god kvalitet till finansräkenskaperna.

Ekonomistyrningsverket (ESV) ansvarar för att sammanställa de finansiella tillgångarna och skulderna, sparandet och förmögenheten för statlig förvaltning. Uppgifterna sammanställs utifrån ESV:s redovisningssystem och antas vara tillförlitliga.

Även de källor som används för att sammanställa kommuner och landstings finansiella tillgångar och skulder anses vara tillförlitliga.

¹ Undantaget monetärt guld och Särskilda dragningsrätter (SDR)

De källor som används är:

- Räkenskapssammandrag för kommuner och landsting (SCB)
- Kvartalsenkät för kommuner och landsting (SCB)
- Kommunernas och landstingens finansiella tillgångar och skulder (SCB)
- Kommunala bolags resultat- och balansräkning (KOREBA)

För sektorn Sociala trygghetsfonder används en kvartalsenkät från AP-fonderna och årsredovisningar från AP-fonderna och Pensionsmyndigheten (SCB). Dessa källor anses vara tillförlitliga och av god kvalitet.

Hushållens finansiella tillgångar och skulder bygger på data från flera olika källor där vissa anses vara mycket tillförlitliga, t.ex. bankinlåning från finansmarknadsstatistiken. Medan andra källor anses hålla sämre kvalitet. Finansiella tillgångar där statistiken är av sämre kvalitet är t.ex. utländska tillgångar, där data ibland saknas helt.

Icke-finansiella bolag är en av de sektorer där statistiken är av sämst kvalitet då det inte finns någon totalundersökning på kvartal, där årsuppgifter inkommer sent och dessutom inte innehåller alla de variabler som finansräkenskaperna kräver. Källor som denna placeras längst ner i hierarkin vilket leder till att icke-finansiella bolags finansiella tillgångar och skulder ibland beräknas residualt för att få ihop kontosambandet.

Även tillförlitligheten i data för utlandets tillgångar och skulder i Sverige och svenskers tillgångar och skulder utomlands är av sämre kvalitet och beräknas ibland som en residualpost. Detta beror på att betalningsbalansen och finansräkenskapernas utlandsställning och finansiella sparande inte är avstämda mot varandra. I teorin borde dessa två målstorheter ge samma resultat men i skattningarna finns ofta stora skillnader. I teorin ska bytesbalansen + kapitalbalansen + finansiella balansen i betalningsbalansen summera till noll. I praktiken finns det dock stora skillnader vilket man kan se i betalningsbalansens restpost. Detta försvårar användandet av den finansiella balansen i finansräkenskaperna och det uppstår därför en stor diskrepans gentemot betalningsbalansen, vilket i sig är en kvalitetsbrist.

2.2 Osäkerhetskällor

Ett antal källor anses kunna påverka statistikvärdenas tillförlitlighet.

- Felaktiga uppgifter från rapportörer
- Felaktig sammanställning och otillräcklig granskning av statistikleveranser till finansräkenskaperna
- Beräkningsfel i bearbetningen av uppgifter från rapportörer
- Inkonsistenta omklassificeringar av bolag mellan sektorer från primärstatistiken (under- och/eller övertäckning)
- Manuella fel vid indatering där automatiserad inläsning i IT-systemet saknas

- Bedömningar som leder till korrigeringar av korrekta (men avvikande) uppgifter
- Skiftande värderingsprinciper och index för att beräkna marknadsvärden och transaktionsvärden då de saknas

I ett system med många rapportörer och relativt omfattande bearbetning är det naturligt att det finns ett stort antal potentiella felkällor. Det ska dock sägas att det samtidigt finns många avstämningar i syfte att upptäcka fel och avvikelser.

I bedömningarna nedan av påverkan på tillförlitligheten från de olika osäkerhetskällorna har en grov indelning använts, med de tre kategorierna liten, måttlig och stor.

2.2.1 Urval

Statistikkällorna som används vid framtagandet av finansräkenskaperna är framför allt totalundersökningar, men även urvalsundersökningar används. Information om urvalsundersökningarna (inklusive Kvalitetsdeklaration och dokumentation av Statistikens Framställning (StaF)) finns under respektive produkts webbplats. Några av de urvalsundersökningarna som används för beräkningarna av finansräkenskaperna är:

Balansstatistik (icke-finansiella företag): www.scb.se/nv0103

Civila samhället (hushållens icke-vinstdrivande organisationer):
www.scb.se/nv0117

Kommuner och landstings finansiella tillgångar och skulder:
www.scb.se/oe0106

Påverkan på tillförlitligheten från osäkerhetskällan urval bedöms vara liten.

2.2.2 Ramtäckning

Täckningsproblem förekommer på olika sätt i finansräkenskaperna. Det kan handla både om urvalsundersökningar som har för liten rampopulation eller så kan data för vissa sektorer saknas helt.

De sektorer som totalundersöks, offentlig förvaltning och finansiella bolag under finansinspektionens tillsyn, antas inte innehålla någon över- eller underteckning som behöver hanteras. För de sektorer som inte totalundersöks (icke-finansiella bolag, finansiella bolag utanför finansinspektionens tillsyn, hushållens intresse organisationer, utlandet samt hushåll) finns det en underteckning i finansräkenskaperna.

Balansstatistiken, som varje kvartal undersöker ställningsvärden och transaktioner för icke-finansiella bolag, är en urvalsundersökning där rampopulationen bestäms utifrån ett gränsvärde för totala finansiella tillgångar och skulder. Uppgifterna om finansiella tillgångar och skulder hämtas från de standardiserade räkenskapsutdrag som administreras av Skatteverket. Detta skapar en viss osäkerhet främst kring de finansiella tillgångar som mindre bolag handlar med, t.ex. bankinlåning, eftersom de mindre bolagen i högre grad hamnar under gränsvärdet. Andra tillgångar,

såsom finansiella derivat, påverkas inte eller mycket lite, då små bolag sällan handlar med dessa. För mer information se: www.scb.se/nv0103

Det saknas också täckning för ett flertal finansiella bolag som inte står under finansinspektionens tillsyn. Till exempel saknas pensionsstiftelser och vissa andra större stiftelser och fonder, svenskägda holdingbolag i finansiella koncerner och riskkapitalbolag.

Påverkan på tillförlitligheten från osäkerhetskällan ramtäckning bedöms vara liten.

2.2.3 Mätning

Kvaliteten på målvariablerna hänger ihop med sektorers rapporteringsskyldighet, hur svårt det är att värdera ett instrument samt hur svårt det är att ta fram korrekta underlag anpassat för finansräkenskapernas behov. Avseende rapporteringen av bankernas ut- och inlåning är mål- och observationsvariablerna nästintill identiska då statistiken håller god kvalitet. För komplexa finansiella instrument (som t.ex. derivatkontrakt) är det svårare att få in kompletta uppgifter.

I finansräkenskaperna ska tillgångar och skulder marknadsvärderas, men de värderings- och redovisningsregler som gäller för finansräkenskaperna är inte alltid i överensstämmelse med de uppgifter som primärstatistiken kan samla in från den undersökta enheten.

Denna osäkerhet påverkar dock tillförlitligheten i finansräkenskaperna i allt mindre utsträckning då man i företagens bokföring mer och mer anammar marknadsvärdering. En orsak till detta är ökade krav på marknadsvärdering av finansiella instrument i International Accounting Standards (IAS), som utarbetats av International Accounting Standards Board.

Det finns även problem med vissa finansiella instrument som inte implementerats fullt ut. Det saknas t.ex. heltäckande uppgifter om transaktioner i finansiella derivat för vissa sektorer och delar av posten obetalda eller förutbetalda inkomster och utgifter (F.8) (bl.a. upplupna hyror). Detta beror framförallt på att primärstatistikens kvalitet är bristfällig eller att uppgifter helt saknas.

Det kan förekomma under- och övertäckning till följd av svårigheter, okunskap eller tidsbrist för rapportörer att särskilja mellan finansiella instrument och motparter. En utländsk statsobligation kan t.ex. redovisas som svensk, en fond som en aktietillgång eller liknande.

Påverkan på tillförlitligheten från osäkerhetskällan mätning gällande marknadsvärdering bedöms vara liten. Däremot så anses påverkan på tillförlitligheten från osäkerhetskällan mätning för vissa finansiella instrument såsom finansiella derivat och obetalda eller förutbetalda inkomster och utgifter var måttlig.

2.2.4 Bortfall

Både partiellt bortfall och objektbortfall kan förekomma i primärstatistiken.

Överlag så fångas de instrumentkoder som visas under 1.2.2 väl av de undersökningar som ligger till grund för finansräkenskaperna. Rapportörer

kan ha vissa problem med att särskilja mellan utländska och svenska tillgångar, långa eller korta löptider, mellan fonder och aktier, samt mellan noterade och onoterade aktier.

I vissa sektorer eller delsektorer (t.ex. stiftelser) beror objektbortfall till största delen på att rapporteringsskyldighet inte föreligger. I perioder med stora bortfall kan dessa ha betydelsefull påverkan på tillförlitligheten i finansräkenskaperna. I dessa perioder gör primärstatistiken imputeringar för de bolag som inte rapporterar för den aktuella perioden att minimera effekten av bortfallet.

Påverkan på tillförlitligheten från osäkerhetskällan bortfall bedöms vara liten.

2.2.5 Bearbetning

Primärstatistiken granskas och därefter läses materialet in, till stor del maskinellt men även manuellt, i Finansräkenskapernas IT-system. För de olika finansiella instrumenten finns i finansräkenskapssystemet in- och utgående balanser, transaktioner, omvärderingar och omklassificeringar. En rimlighetsbedömning görs av utdata med jämförelser av utfallet i primärstatistiken, börsutvecklingen och en allmän omvärldsbevakning.

Grundmaterialet granskas. Indatering av finansräkenskapsdata sker i huvudsak per sektor i ett system där in- och utgående balanser, transaktioner, omvärderingar och omklassificeringar fångas upp, vilket också ger möjlighet till rimlighetsbedömningar.

Finansiella tillgångar fördelas på ägarsektorer som motsvaras av lika stora finansiella skulder fördelade på emittentsektorer. En sektors tillgång motsvaras alltid av en annan sektors skuld². Grundregeln (som dock ibland kan frångås) är att skuldsidan har mest tillförlitlig information om den totala emitterade stocken, medan information från tillgångssidan oftast anses vara mest tillförlitlig vad gäller fördelningen av stocken. Exempelvis så utgår finansräkenskaperna ifrån vad Riksgälden rapporterat som utestående ställningsvärde för emitterade statsobligationer. Vem som äger statsobligationerna, efter det att Riksgälden har emitterat dem, har dock inte Riksgälden information om. Fördelningen av statsobligationer på tillgångssidan bestäms utifrån det innehav varje sektor rapporterar, i de fall det finns källor för detta.

Fördelningen över sektorer försvåras när statistikunderlag saknas eller inte är anpassade för finansräkenskapernas behov. I de fall som det finns motstridiga uppgifter från emittent och ägare om värdet på utestående tillgångar överförs diskrepansen på en sektor som till viss del beräknas residualt. Denna princip används för varje instrument och mellan varje sektor och motsektor. Vanligt förekommande residualektorer är *icke-finansiella bolag* och *utlandet*.

Påverkan på tillförlitligheten från osäkerhetskällan bearbetning bedöms vara liten.

² Undantaget monetärt guld och Särskilda dragningsrätter (SDR)

2.2.6 Modellantaganden

Modellantaganden som påverkar tillförlitligheten i finansräkenskaperna handlar framför allt om fördelning av vem som är motsektor. För de delar av sektorer och instrument där fullständig statistik saknas används schablonantaganden eller så görs residualberäkningar. Till exempel så rapporterar Riksbanken värdet på utestående svenska sedlar och mynt, men uppgifter om ägarna saknas. En schablonfördelning av sedlar och mynt görs därför till sektorerna *Hushåll* och *Icke-finansiella bolag*. Sektorn *Hushåll* erhåller 80 procent medan sektorn *Icke-finansiella bolag* erhåller 20 procent.

Residualberäkningarna bygger på vissa antaganden. Utgångspunkten är den total som finns per instrument och sektor, vilken reduceras med uppgifter för respektive delsektor. Den rest som uppstår förs mot en residualektor. Vid beräkningar av finansiellt sparande används som regel sektorn icke-finansiella bolags som residualektor. För vissa finansiella instrument används utlandet som residualektor.

Modeller används bl.a. för att skatta sektorers tillgångar och transaktioner i aktier. Halvårsvis, dvs. andra och fjärde kvartalet, finns underlag för marknadsvärderade ställningsvärden från Aktieägarstatistiken. Därutöver behöver ställningsvärden för första och tredje kvartalet beräknas, vilket görs med hjälp av börsindex. Transaktioner modellskattas helt i de fall där uppgifter saknas från tillgångssidan, vilket är fallet för t.ex. hushåll.

En annan modellskattning görs vad gäller hushållens tillgångar i bostadsrättsandelar.

Påverkan på tillförlitligheten från osäkerhetskällan modellantaganden bedöms vara liten.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Finansräkenskaperna publicerar främst kvartalsstatistik. För Hushållens icke-vinstdrivande organisationer förekommer dock endast årsuppgifter och för andra sektorer inkommer mer tillförlitliga uppgifter via årsrapportering.

Vid jämförelse mellan kvartals- och årsstatistik så är vanligtvis årsstatistiken mer heltäckande med avseende på målpopulationen. Slutlig årsdata publiceras i september, medan preliminär årsdata (en summering av de fyra kvartalensrapporteringarna) publiceras i mars. Underlagen från primärstatistiken ser dock olika ut för olika sektorer. Det finns därmed ingen enhetlig behandling av preliminär och slutlig rapportering, den varierar med sektorn och ibland även med det finansiella instrumentet. Det finns även sektorer där ingen årsstatistik används som underlag vid beräkningarna.

Finansräkenskaperna revideras i enlighet med produktens egen revideringspolicy, se www.scb.se/fm0103 under fördjupad information.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Finansräkenskapernas kvartalsuppgifter och preliminära årsuppgifter publiceras första gången ca 85 dagar efter referensperiodens slut.

Slutliga årsuppgifter publiceras inom de nio månader efter referensårets slut.

3.2 Frekvens

Finansräkenskaperna avser år och kvartal, och tas fram samt publiceras varje år och kvartal.

Underlaget är uppgifter som samlas in års-, kvartals- eller månadsvis.

3.3 Punktlighet

Publicering har skett punktligt enligt fastställd publiceringsplan för Sveriges officiella statistik, www.scb.se/publiceringskalendern.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Publicering sker under ämnesområdet finansmarknad på SCB:s webbplats: www.scb.se/fm0103.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Finansräkenskaperna kan, i mån av tid, ta sig an uppdrag till självkostnadspris. För kontaktuppgifter till Finansräkenskaperna se www.scb.se/fm0103, Kontaktuppgifter.

4.3 Presentation

Varje kvartal publiceras en statistiknyhet, tabeller och diagram, samt data i Statistikdatabasen. I Statistikdatabasen finns tidsserier med nedbrytningar i sektor, kontopost och motsektor. Årsdata publiceras fr.o.m. 1995 och kvartalsdata publiceras fr.o.m. första kvartalet 1996.

Fördjupningsartiklar som rör Nationalräkenskaperna och Finansräkenskaperna publiceras i *Sveriges Ekonomi - Statistiskt Perspektiv*, www.scb.se/nr0001.

4.4 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i detta dokument, *Kvalitetsdeklaration*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*. Dessa dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/fm0103, under rubriken *Dokumentation*.

Hela nationalräkenskapssystemet, inkl. finansräkenskaper, baseras på det EU-harmoniserade regelverket [ENS 2010](#) (eng. [ESA 2010](#)).

OECD har publicerat fördjupningstexter som beskriver finansräkenskaperna och nationalräkenskapssystemet:

Understanding National Accounts:
www.oecd.org/std/UNA-2014.pdf

Understanding Financial Accounts:
www.oecd.org/publications/understanding-financial-accounts-9789264281288-en.htm

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Uppgifterna ska vara jämförbara över tid och eventuella större skillnader mellan kvartal och år/två tidsperioder ska kunna förklaras. Finansräkenskaperna arbetar för att ha en jämförbarhet över hela tidsserien från utgången av 1995 och framåt. Av olika skäl har det dock inte i varje fall varit motiverat att revidera hela tidsserien. Tidserierna är från början inte så omfattande, men har efter hand byggts ut. Det finns tidsseriebrott för enskilda variabler till följd av att primärstatistik byggts upp och sedan tagits in i finansräkenskaperna efter hand. Blanketter till rapportörer av primärstatistik har förändrats något över tid, vilket har skapat viss svårighet för jämförbarhet över tid. I andra fall kan tidsserien börja från en låg nivå då det finansiella instrumentet varit nytt på marknaden.

Revideringar beskrivs i det aktuella kvartalets statistiknyhet. Vid uttag från SCB:s Statistikdatabasen medföljer beskrivningar av större händelser.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Finansräkenskaper kan jämföras mot primärstatistik som finansmarknadsstatistik och betalningsbalansen. De kan också jämföras mot andra delar av nationalräkenskapssystemet.

Inom nationalräkenskapssystemet beräknas förutom finansräkenskaper, även sektorräkenskaper och produkträkenskaper. Hela nationalräkenskapssystemet utgår ifrån samma regelverk och alla sektorer inom nationalräkenskapssystemet har samma definition³ och är därmed jämförbara mellan produkterna. I teorin är dessa beräkningar avstämde och utan diskrepanser sinsemellan. Varje sektor bör ha samma sparande i balansräkningen (finansräkenskaper) som i resultaträkningen (sektorräkenskaper). I praktiken beräknas de dock separat och använder ibland olika källor, vilket medför diskrepanser. Få sektorer är i dagsläget avstämde. Diskrepanserna varierar mellan sektor och tidsperiod.

Det finns en relativt god samstämmighet mellan vad finansräkenskaperna publicerar och vad primärstatistiken publicerar. Skillnader kan utgöras av att all primärstatistik inte blir publicerad i finansräkenskaperna till följd av bokföringsmetodiken (där en tillgång alltid motsvaras av en skuld men där endast en av dessa uppgifter väljs för publicering).

³ Se *Standard för institutionell sektorindelning, INSEKT 2014* (tillgänglig via www.scb.se som MIS 2014:1.)

En annan förklaring till eventuella skillnader är användandet av olika revideringspolicys. Hela tidsserien i finansräkenskaperna revideras inte vid varje publiceringstillfälle utan görs utifrån en fastställd policy.

Hela nationalräkenskapssystemet är en stor kravställare på primärstatistiken inom andra enheter på SCB, samt även på Ekonomistyrningsverket (som sammanställer underlaget för den statliga sektorn). Detta medverkar till en utveckling i riktning mot harmonisering av regelverk och rapportering på hela SCB. Det arbetas även med att samordna revideringspolicys i syfte att göra publicerade tidsserier mer jämförbara.

Riksgäldens publicerade statsskuld skiljer sig från vad finansräkenskaperna publicerar. Riksgälden publicerar statsskulden i nominella belopp och finansräkenskaperna den marknadsvärderade statsskulden, populationen skiljer sig därutöver något. Riksgälden publicerar just Riksgäldens upplåning i emitterade värdepapper, medan finansräkenskaperna publicerar en sammanställning av alla statliga enheters skulder, där Riksgäldens skuld utgör merparten men där andra aktörer som exempelvis Centrala studiestödsnämnden (CSN) ingår.

När det gäller internationella jämförelser så är det lättare att jämföra finansräkenskaper mellan EU-länder, då alla EU-länder utgår ifrån samma manual *Europeiska nationalräkenskapssystemet 2010* ([ENS 2010](#)), på engelska *European System of Accounts 2010* ([ESA 2010](#)). Detta är i sin tur en tillämpning av *System of National Accounts 2008* ([SNA 2008](#)) vilken har tagits fram i samarbete mellan FN, OECD, EU, IMF och Världsbanken. Det gör att även finansräkenskaperna för länder utanför EU kan jämföras med de svenska, men med något större skillnader i definitionerna av variablerna.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Sparbarometern, som kan ses som en delmängd av Finansräkenskaperna, är en produkt som avser hushållens tillgångar och skulder, samt deras sparande och förmögenhet. Den publiceras ca en månad före finansräkenskaperna och innehåller därmed mer preliminär statistik. Därutöver är namnsättningen något annorlunda i syfte att det ska vara lättare att förstå vad som avses (till skillnad från finansräkenskaperna som följer ESA-manualens namnsättning). För mer information om *Sparbarometern* se www.scb.se/fm0105.

Finansräkenskaperna utgör underlag till en delmängd av *Offentliga förvaltningens sparande och bruttoskuld enligt EU:s konvergenskriterier*. För mer information om denna produkt se www.scb.se/nr0108.

Uppgifterna som ligger till grund för finansräkenskaperna används för andra syften på andra delar av SCB, på ESV och på Riksgälden.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Delar ska stämma med summor för både sektorer och instrument. Det kan förekomma marginella skillnader till följd av avrundningar eller skillnader i aktualitet av statistiken. Till exempel så adderas korta räntebärande värdepapper (AF.31) till långa räntebärande värdepapper (AF.32) och bildar tillsammans räntebärande värdepapper (AF.3). På samma sätt summeras ofta

sektorer, exempelvis Finansiella bolag (S12), som är en summering av S121, S1221, S1223, S1224, S1225, S1229, S123, S124, S125-127, S128 samt S129.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Finansräkenskaperna tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det kommer till kvalitet och tillgänglighet. Se "Förordningen om den officiella statistiken" ([2001:100](#)). Se även Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) avseende kvalitet av den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt *24 kap. 8 §* i offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Särskilda gallringsföreskrifter finns inte. Resultaten långtidslagras.

D Uppgiftsskyldighet

Finansräkenskaperna baseras på uppgifter från olika statistiska undersökningar huvudsakligen producerade vid SCB, men också på statistiska uppgifter från andra myndigheter, administrativt material och annan information.

Uppgiftsskyldighet framgår av respektive undersökning. För underlag till officiell statistik föreligger i regel uppgiftsskyldighet som regleras i lagen om den officiella statistiken ([2001:99](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Finansräkenskaperna regleras av:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr [549/2013](#) av den 21 maj 2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen ([ENS 2010](#)).
- Europeiska centralbankens riktlinje av den 25 juli 2013 om Europeiska centralbankens krav på rapportering av kvartalsvis statistik över finansräkenskaper ([ECB/2013/24](#))
- Rådets förordning (EG) nr [479/2009](#) av den 25 maj 2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stort underskott, som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska

gemenskapen, ändrad genom rådets förordning (EU) nr [679/2010](#) och genom kommissionens förordning (EU) nr [220/2014](#).

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr [501/2004](#) av den 10 mars 2004 om kvartalsvisa konton för finansiella transaktioner för den offentliga sektorn.
- Rådets förordning (EG) nr. [1222/2004](#) av den 28 juni 2004 om sammanställning och rapportering av uppgifter om den offentliga sektorns kvartalsvisa skuldsättning.

EU:s rättsakter är tillgängliga på samtliga EU-språk via EU-rättens webbplats: <https://eur-lex.europa.eu>.

Internationell rapportering görs kvartalsvis till Eurostat och ECB i enlighet med av dessa organisationer fastställda mallar. Rapportering sker även till BIS (Bank for International Settlements), IMF och OECD.

F Historik

Finansräkenskaperna började produceras årsvis från 1970. Kvartalsberäkningarna startade i början på 1980-talet.

I samband med publiceringen av andra kvartalet 2014 övergick finansräkenskaperna till att baseras på [ENS 2010](#). ENS 2010 baseras i sin tur på [SNA 2008](#), vilken tagits fram i samarbete mellan FN, OECD, EU, IMF och Världsbanken. ENS 2010 kan därför sägas vara en tillämpning av SNA 2008 för EU-länderna. Anpassningen till ENS 2010 innebar bl.a. ändrad sektorindelning, nya finansiella instrument och nya definitioner av vissa finansiella instrument i jämförelse med det tidigare regelverket ENS 95.

Se även avsnitt 5.1 Jämförbarhet över tid, tidigare i detta dokument.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Finansinspektionen
Statistikproducent	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Statistikservice
E-post	nrinfo@scb.se
Telefon	010-479 40 00

Bilaga 1

Finansiella instrument enligt ENS 2010

Finansiella instrument enligt ENS 2010	Instrumentkod
Monetärt guld och särskilda dragningsrätter (SDR)	F1
Monetärt guld	F11
Särskilda dragningsrätter (SDR)	F12
Sedlar, mynt och inlåning	F2
Sedlar och mynt	F21
Överförbar inlåning	F22
Övrig inlåning	F29
Skuldebrev	F3
Kortfristiga	F31
Långfristiga	F32
Lån	F4
Kortfristiga	F41
Långfristiga	F42
Ägarandelar och aktier/andelar i investeringsfonder	F5
Ägarandelar	F51
Noterade aktier	F511
Onoterade aktier	F512
Andra ägarandelar	F519
Andelar i investeringsfonder	F52
Andelar i penningmarknadsfonder	F521
Andelar i investeringsfonder utom penningmarknadsfonder	F522
Försäkring, pensions och standardiserade garantier	F6
Försäkringstekniska avsättningar för skadeförsäkring	F61
Livförsäkringsförmåner och livränta	F62
Pensionsrätter	F63
Pensionsinstituts fordringar på pensionsförvaltare	F64
Övriga livförsäkringsförmåner	F65
Avsättningar för krav enligt standardiserade garantier	F66

Finansiella derivat och personaloptioner	F7
Finansiella derivat	F71
Personaloptioner	F72
Obetalda/förutbetalda inkomster och utgifter	F8
Handelskrediter och förskott	F81
Övriga obetalda/förutbetalda inkomster och utgifter, exklusive handelskrediter och förskott	F89

Bilaga 2

Sektorer och undersektorer enligt ENS 2010

Sektorer och undersektorer enligt ENS 2010		Sektorkod	
Icke-finansiella bolag		S.11	
Finansiella bolag		S.12	
Monetära finansinstitut (MFI)	Centralbanken	S.121	
	Andra monetära finansinstitut	Monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken	S.122
		Penningmarknadsfonder	S.123
Finansiella bolag utom MFI, försäkringsbolag och pensionsinstitut	Investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder	S.124	
	Andra finansförmedlare, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut	S.125	
	Finansiella servicebolag	S.126	
	Koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag	S.127	
Försäkringsbolag och pensionsinstitut	Försäkringsbolag	S.128	
	Pensionsinstitut	S.129	
Offentlig förvaltning	Statlig förvaltning	S.1311	
	Kommunal förvaltning	S.1313	
	Sociala trygghetsfonder	S.1314	
Hushåll		S.14	
Hushållens icke-vinstdrivande organisationer		S.15	
Utlandet		S.2	